

УДК 82.09-055.2

ВПЛИВ ІДЕОЛОГІЧНИХ КОНСТРУКТІВ НА ЖІНОЧУ ТВОРЧІСТЬ (НА МАТЕРІАЛІ ЛІРИКИ Р. ТРОЯНКЕР)

Сніжана Жигун

ORCID ID: 0000-0003-1193-2949

Київський університет імені Бориса Грінченка
вул. Тимошенка, 13-Б, м. Київ, Україна, 04212
s.zhyhun@kubg.edu.ua

У статті аналізується вплив патріархального та більшовицького конструктів прийнятного образу фемінності на творчість поетеси 1920-х років Р. Троянкер. Мета дослідження — продемонструвати, що готові конструкти перешкоджають вираженню реального індивідуального досвіду. Продемонстровано, що Р. Троянкер успішно долала вплив патріархального конструкту берегині, але зазнала суттєвого впливу конструкту «нової жінки» О. Колонтай. Останній визначив висвітлення теми емансипації та фаху, частково вплинув на зображення кохання і материнства. У темі творчості спостерігаємо звільнення авторки від ідеологічного впливу, утвердження її права на творчу самореалізацію.

Ключові слова: патріархальність; нова жінка; жіноча лірика; фемінність.

В останні десятиліття українська література 1920-х років потроху «фемінізується» — у тому сенсі, що поруч письменників-чоловіків починають згадувати імена М. Галич, Н. Забіли, О. Журливої, Г. Орлівни та інших. Утім, наші враження від 1920-х однаково формуються «чоловічим» нарративом, бо ж «жіночий» текст цього часу рідко стає предметом аналізу. Жіноча література 1920-х частіше подається як дивовижа, особливо якщо біографія авторки хоч трохи відмінна від розміреного життя службовця.

У цьому сенсі показовим є нарратив про Раїсу Троянкер, який розвинувся з тексту «Інтимної сповіді» Ю. Смолича. Його розповідь про надто розкату молоду жінку (у віці 17–21 років) має багатьох послідовників. Сформований ними нарратив ставав символічним, перетворюючи Р. Троянкер на адептку «вільного еросу». На думку П'єра Бурд'є, таке творення біографії виникає зі спокуси змалювання історії життя людини як цілісності, позбавленої суперечності, що втілюється у вписування життя в готові нарративні схеми. Бурд'є називає той механізм «біографічною ілюзією»: реконструкція історії життя є процесом надавання йому значень через біографа, який стає їх інтерпретатором. Відтак життя людини стає «соціальним артефактом» [8, с. 69–72].

Ставши символом дразливої теорії, Раїса Троянкер фігурує в літературознавчому дискурсі як поетеса «еротична». Можливо, у 1920-х так воно і було, як про це пишуть Ю. Смолич, Д. Гуменна чи Г. Костюк, але вірші ті, що так обурили М. Могилянського, не збереглися. Р. Троянкер опублікувала дві збірки українською мовою («Повінь» і «Горизонт») та одну — російською, і з-поміж віршів, що вони охоплюють, лише один можна назвати еротичним. Тож маємо ситуацію, коли літературознавці охоче говорять про легенду, але майже цілком ігнорують той реальний текст, що лишився і, очевидно, мусить бути предметом обговорення.

Опубліковані українські вірші Троянкер — матеріал для цікавих спостережень про подолання авторкою патріархальності в умовах нових соціальних перетворень, а головне, вони фіксують осмислення себе як поетеси і роздуми над специфікою жіночої творчості. Останнє визначає значення і зв'язок *авторського доробку з важливими науковими та практичними завданнями*, оскільки широко досліджувана тема мистецького дискурсу 1920-х років винятково андроцентрична.

Аналіз останніх досліджень. З-поміж багатьох публікацій про Р. Троянкер найвагомішими варто вважати дві: розділ у книзі Й. Петровського-Штерна «Анти-імперський вибір: постання українсько-єврейської ідентичності» («Тіло як письмо: пристрасть і свобода Раїси Троянкер») та вступна стаття В. Поліщука «“Я життя так безмежно люблю...” (Раїса Троянкер та її поетична автобіографія)» до книги віршів поетеси. Й. Петровський-Штерн розглядає творчість поетеси у двох аспектах: як першої єврейської поетки, «що створила українські літературні образи штетла і його традиційних мешканців», та як жінки «з імперської периферії та консервативного автохтонного середовища, яка починає осмислювати себе і свою жіночу тілесність, прагнучи досягти самоемансипації» [5, с. 160]. Зважаючи на загальну концепцію дослідження, автор зосереджується на особливостях змалювання штетла: як зниклого світу, «у якому вона ховає своє незручне минуле, без якого вона не здатна осмислити себе» [5, с. 188], вихід зі штетла втілюється у конфлікт з родиною та змішаний шлюб, оповідь про які, на думку Й. Петровського-Штерна, становить найцікавіше в ліриці Троянкер. Що ж до тілесності в поезії авторки, то дослідник визначає її як головну особливість художнього світу, яка протиставляється абстрактним ідеям. На потрактування цієї тілесності суттєво вплинула «Інтимна сповідь» Ю. Смолича, принаймні дослідник визначає тіло як каталізатор творчого письма: «Тіло Іншого не колонізує, не закабаляє, не пригнічує, — навпаки. Воно стимулює, надихає на самозаглиблення і самопізнання, виводить на новий рівень самовідкриття і допомагає передати цю мить поетично» [5, с. 212]. Утім, він пише й про інтелектуальний вплив на поетесу, який справив Валер'ян Поліщук, і навіть називає Р. Троянкер його двійником.

Володимир Поліщук більшою мірою зосереджений на уточненні біографії Троянкер за матеріалами приватних регіональних архівів, але також робить низку спостережень щодо поетичного світу авторки. Зокрема, він вважає питомою рисою її лірики автобіографізм, який визначив «нешироке коло основних тем-проблем» [6, с. 51]: конфлікт «батьків і дітей», єврейські та соціальні мотиви, тему «міста і села», мариністику та любовно-еротичну тематику. На переконання В. Поліщука, Троянкер «практично ніколи не опонувала владі, а різні владні (ідеологічні) постулати сприймала як даність, котру треба сприймати і якимось чином реагувати на неї у творах» [6, с. 39]. Загалом дослідник погоджується із твердженням С. Матвієнко: «Ця поетка не мала за мету винайти нову поетичну мову чи донести якимось поетичне “послання”. Її цілі, здається, були значно скромніші... вона просто поетизувала життя...» [3, с. 14].

Мета пропонованої статті — розглянути ідеологічний вплив, якого зазнають авторки, зокрема поетеси 1920-х років, продемонструвавши, що готові конструкти перешкоджають вираженню реального індивідуального досвіду.

Вірджинія Вулф у есе «Жіночі професії» висловила думку, що жінка, яка прагне стати письменником, мусить убити певний фантом «Ангела в домі» (вікторіанський конструкт жінки, якому, очевидно, відповідає українська «Берегиня домашнього вогнища»): «Вона дивовижно співчутлива. Вона надзвичайно чарівна. Вона абсолютно безкорислива. Вона довершена у складному мистецтві сімейного життя. Вона жертвувала собою щодня... вона ніколи не мала власної думки чи бажання, але воліла завжди поділяти думки чи бажання інших. І понад те — мені не слід і казати — вона була чистою. Її чистота мала бути її головною красою...» [9]. На переконання В. Вулф, неможливо писати, не маючи власної думки, не виявляючи свого ставлення до «людських взаємин, моральності, сексу», які, на думку Ангела в домі, не можуть обговорюватися вільно і відкрито жінками.

Раїса Троянкер, як, певно, кожна жінка-письменниця 1920-х років, підпадала під тиск не лише патріархального образу, але й новітнього — «нової жінки» О. Колонтай. Есе з такою назвою було опубліковане у збірці «Новая мораль и рабочий класс» 1919 року. Розвінчуючи патріархальний образ, Колонтай визначає риси нових героїнь: «Самодисципліна замість емоційності, вміння дорожити свободою і незалежністю замість покірності та знеособлення, ствердження своєї індивідуальності замість наївного старання увібрати і відбити чужий образ “коханого”, витребування своїх прав на “земні” радощі замість лицемірного носіння маски непорочності, врешті, відведення любовним переживанням підпорядкованого місця в житті. Перед нами не самка і тінь чоловіка, перед нами — особистість, “людина-Жінка”» [2, с. 29]. Цікаво, що образи «нової жінки» О. Колонтай ілюструвала частіше чоловічими текстами, зокрема Гауптмана, Горького і Винниченка.

Таким чином, жінка-письменниця 1920-х років відчувала подвійну загрозу для свого власного голосу: патріархальну традицію і новий ідеологічний дискурс, що так само втручався в письмо, спонукаючи відповідати новим вимогам. У цій площині творчість Р. Троянкер є показовою, оскільки ідеологічний сегмент у ній суттєво відчутний. Та зводити його до апологетики нових порядків не випадає, бо для поетки більшовизм бачився інструментом подолання патріархальності, що дав змогу вийти зі світу клунь («Передзимове») до «інтернату педкурсів» («Студентське»), а далі — столичної редакції («В гостях у тата»). І хоч нові реалії в її віршах таки ріжуть і око, і вухо («Я ж не з тих колишніх інститутів, / що з кохання тратили життя; в мене школа, касему, зачоти / і часу немає сумувати» [7, с. 71]), вони стають маркерами розширення жіночих можливостей за нових умов.

Емансипація — один з провідних наративів Р. Троянкер, що втілюється як у темі фахового заангажування жінки, так і в мотиві її права на самовизначення. Отже, жінки в художньому світі Троянкер вчать на педкурсах і в ІНО, працюють на заводах, телефоністками, ліквідовують неписьменність і марять «п'ятирічку у чотири роки збудувати». Фах стає одним із маркерів протистояння патріархальності, незалежно від того, чи йдеться про релігійні традиції («Тато мій — засмучений і тихий») або ж про соціальні ролі («Моя мрія», «Моє сьогодні»). Своєрідно, але в аналізованих віршах професія не мислиться як

основа економічної незалежності чи кар'єрного зростання, натомість маємо два сприйняття фаху — як співпричетності до побудови майбутнього і як альтернативи нерозділеному коханню чи самотності («І зовсім не страшно, що стрункий мужчина / Однесе дружині пахощі кохання / Я ж бачу обрії, широкі й невпинні / а своє особисте бачу останнім» [7, с. 144]). У всіх цих віршах промовляє «нова жінка», попри запевнення літературознавців у автобіографічності поезій Троянкер, є сумнів щодо автопсихологічності багатьох з них. Скажімо, навіть у такому показовому вірші «Тато мій — засмучений і тихий», що у формі драматичного монологу фіксує розрив з юдейською традицією, Троянкер, домальовуючи героїні вигадані деталі («Я працюю на заводі Века, / Й жовтенятко в мене дитинча»), виказує, що говорить не від себе, а від когось, хто більше відповідає новим ідеям. Й. Петровський-Штерн, аналізуючи цей вірш, звертає увагу на те, що в ньому юдейські цінності характеризуються героїнею як невиразні, чужі й оманливі, на противагу їм «Троянкер ідентифікується з комуністичним майбуттям, утіленням якого був образ її доньки [у тексті — «дитинча», донька Троянкер на той час мала лише рік. — С. Ж.], жовтенятка» [5, с. 193]. Але втілення комуністичних ідеалів у вигадку змушує сумніватись щодо власних відчуттів Троянкер.

Певне непорозуміння між цінностями патріархальної жінки і нової простежується в розкритті теми шлюбу, яка є центральною в патріархальному дискурсі. У Троянкер вона присутня лише в першій збірці і розкривається частіше як поважна перепона коханню: «Я не буду більше цілувати / Твоє сміле, радісне чоло. / Я дружина. Скоро буду мати — / І старе снігами замело» [7, с. 76], хоча в цитованому вірші є й рядки «ця любов для мене не остання, / ще акорд фіналу не бринить», що ставить під сумнів непорушність шлюбу.

Авторка трактує кохання цілком у дусі «нової жінки»: без сентиментів чи ідеалізації, не обмежуючись лише емоційною сферою його. Спроба Троянкер передати жіноче ставлення до сексу викликала несприйняття: більшість текстів не були оприлюднені навіть у виданнях групи «Авангард», які друкували на цю тему В. Поліщука. М. Могилянський лишив у романі «Честь» і зовсім в'їдливу репліку: «Молода поетка зухвало й з викликом читала вірші, вславляючи радість останніх здригань у статевому акті... А член письменницького місцевкому Пшонянський до всіх приставав, переконуючи, що поетці треба якомога швидше видати допомогу від місцевкому на лікування, поки ще не всі члени колективу хворі від інтимності з нею» [4, с. 74]. Якщо зважити, що герої роману не можуть похвалитися впорядкованим особистим життям, видається, що саме читання тих віршів найбільше обурює наратора. Так чи інакше, але треба було неабиякої сміливості, щоб писати вірші й далі.

Як уже йшлося, з тих творів нині відомий лише один, решта не публікувалися і були втрачені, а з ними і свідчення про тогочасний жіночий досвід у цій замовчуваній сфері. Єдиний збережений вірш «Трава прив'ялена» демонструє зосередженість авторки на психологічному стані ліричної героїні, який передано через зовнішні прояви. Це оповідь про розгубленість і сум'яття, які відчуває жінка, щойно нею ставши, але також і про відчуженість чоловіка, що лишає її наодинці з переживаннями попри свою фізичну присутність поруч.

Окрім своєї теми й емоційної відвертості цей вірш цікавий ще тим, що в ньому авторка спромоглася вийти з-під впливу як «берегині», так і «нової жінки»: описане оцінюється з погляду власного емоційного сприйняття, а не норм патріархальної чи нової моралі. Героїня констатує незворотність втрати цноти, але не сприймає це як падіння, її сором не пов'язаний з гріхом чи безчестям. Але водночас її вчинок і не буденне задоволення потреби, не «склянка води» О. Колонтай.

Відмінність голосу «нової жінки» і реальної жінки 1920-х років найвідчутніша в темі материнства, яка реалізована в поезіях «Дні чекання», «Вечір», «Мене тато прогнав і прокляв», «У десяту річницю», «Перша перемога», «Народження поета». «Нова жінка» — лірична героїня поезії «Вечір», за епіграф до якої правлять рядки О. Влизька «Нам треба кожного солдатом / на наші будні і fronti». Дивна особливість цього вірша, з погляду прихильників автобіографізму поезії Троянker, — те, що в ньому лірична героїня звертається до сина, якого насправді не мала. Й. Петровський-Штерн трактує це як елемент «самоемансипації»: «Троянker змінює гендер [очевидно, все ж стать. — С. Ж.] своєї дитини, вказуючи на чоловіче тіло як каталізатор творчого письма» [5, с. 212]. Утім, видається, що син є маркером відчуження власного голосу від голосу «нової жінки», для якої материнство маліє перед колишніми «вогнями повстань» (яких у житті Троянker також не було), тому вона передрікає: «Однесу тебе у дитбудинок, / дні в диму і газах загудуть. / Я, маленька — цілого частина, — / і в Червону армію піду...» [7, с. 78]. В іншому вірші («Сьогодні спомин розмотав повісмо») лірична героїня — фронтова телефоністка також має сина-чекіста. У вірші «Лист» Т. Кардиналовської, матері двох доньок, чий син помер у тримісячному віці, також фігурує син-більшовик. Ймовірно, син у цих віршах є не «каталізатором творчого письма», а відповідником мілітарних запитів доби, «нашіптуванням» «нової жінки». Тому збентежене запитання критика І. Капустянського на берегах збірки Троянker «Чому хлопчик, а не Оленка?» [5, с. 212] має просту відповідь: бо Оленку (так звали доньку Троянker) вона б ніколи не віддала в дитбудинок, як не змогла лишити з батьком, коли вдруге вийшла заміж.

Натомість вірші «Мене тато прогнав і прокляв» та «Перша перемога» передають безпосередні враження авторки від материнства, і маркером «справжності» стає реальне ім'я доньки, що фігурує в них. Перший розповідає індивідуальну історію конфлікту в родині через змішаний шлюб, наріжним каменем якого виявляється не чужинець-зять, а дочка, не подібна до єврейки: «А в Оленки синь ув очах / і русяво-біле волосся. / Що то скаже моє дівча / на запитання “нація” гостре?» [7, с. 80]. Згадане справжнє ім'я доньки Троянker — Оленка — суперечило єврейській традиції, а тому вірш завершується тим, що мати героїні врешті згоджується прийняти дитину, але не її ім'я. «Перша перемога» глорифікує материнське почуття і стверджує як подію перше спинання Оленки на ноги, більш того, називає його «тріумфом перемоги». Якщо пригадати, що в чоловічих текстах подією в житті дитини частіше є вже вчинок, перші прийняті рішення, то можемо оцінити відмінність жіночого художнього світу.

Таким чином констатуємо цікаву особливість художнього світу Р. Троянкер: межа між особистим, реальним досвідом та ідеологічною конструкцією закріплює і відмінні гендерні ролі: лірична героїня відтворює фемінну поведінку у віршах про доньку і маскулінну — поруч сина.

Особливий інтерес у контексті цього дослідження становлять поезії «У десятую річницю» та «Народження поета». Перша по суті є обороною материнських почуттів перед «новими жінками»: лірична героїня не може піти на урочисті збори на заводі, де мала б виголосити доповідь, — її дитина хвора і їй потрібен догляд. Це вводить героїню в конфлікт з очікуваннями колективу: «Знаю, — Зіна з “Кофоку” скаже: / “Бач, своє за усе дорожче!” / І усмішка на губи ляже, / І всім буде ясно ось що: / Скажуть: “Онде яка більшовичка — / все слова, а на ділі немає!” / У дитинки плями на личку... / Зіна слова “мати” не знає» [7, с. 81–82]. Цей тиск «нових жінок» демонструє реальну тогочасну проблему, що лишилася поза увагою чоловічої літератури: попри нове законодавство, що гарантувало жінкам широкі права, ідеологічна практика зводить ці здобутки нанівець, і жінці доводиться обстоювати своє право бути матір'ю.

Вірш «Народження поета» — ще один зразок виходу з-під впливу соціальних конструктів заради самореалізації. Народження поета (у тексті — поетки) відбувається в момент звільнення від соціальних ролей, навіть коли йдеться про найбажанішу з них. Лірична героїня болісно переживає докори сумління, що її поезія народжується під час хвороби доньки, але не відмовляється від цього, стверджуючи своє право на творчість. Те, що ця тема не випадкова в Троянкер, підтверджує й поезія «Нічна розмова», де лірична героїня звертається до Мефістофеля в пошуках щастя. Попервах видається, що героїня готується проміняти «кров'ю написані останні строфи» на кохання й родину, але вона застерігає і Мефістофеля, і читача: «Я не Гретхен білява, / Я рвучка й нервова, / Я жінка-поет» [7, с. 107]. Вона прагне поєднати материнство й родину із творчістю, і те, що вона звертається по допомогу до диявола, свідчить про невіру в можливість такого поєднання в реальному світі. Видається, Троянкер усвідомлювала чи принаймні відчувала тиск патріархальних і новітніх ідей, що перешкоджали творчості й друкові, заважали сказати власне слово, аж поки вона цілком не піддалася їм, створивши збірку патріотичної лірики в часи війни.

Нині очевидно, що «нова жінка» О. Колонтай була лише інструментом заради досягнення більшовиками політичних цілей. Як слушно зауважує М. Богачевська-Хом'як, «здійснюючи тоталітарний контроль над населенням, його виробничою й творчою діяльністю, партія ефективно маніпулювала жінками. Вона використовувала інтеграцію жінок у суспільне життя для досягнення своєї мети, а не для того, щоб задовольняти жіночі потреби. Безперечно, формальні умови для рівності в Радянському Союзі були створені. Проте інструментом реалізації цих умов служила партія, у плани якої це не входило» [1, с. 364]. Лірика Р. Троянкер демонструє дію ідеологічних важелів на, здавалось би, найвільнішу сферу людської діяльності — творчість.

Розглянуті тексти свідчать про те, що соціальні перетворення 1920-х років попри декларування дуже важливих надбань у сфері жіночих прав не сприяли самовираженню жінки. Конструкт «нової жінки» мав ту саму функцію, що й

конструкт «берегині» в патріархальному дискурсі, — бути мірилом прийнятного фемінного. Творчість Р. Троянкер фіксує як відтворення ідеологічного конструкту, так і вихід з-під його впливу, який демонструють вірші на теми творчості й інтимного досвіду. Особливістю розкриття їх стає призма жіночого світобачення, яка фіксує унікальний жіночий досвід тих часів.

У перспективі варто звернути увагу на вплив ідеологічного конструкту «нової жінки» на жіночу прозу, порівнявши механізми його інкорпорування чи відторгнення, а також мас-медійні тексти як транслятори цього конструкту. Це допоможе увиразнити можливості творчої самореалізації авторок 1920-х років і виявити суспільні та індивідуальні цінності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богачевська-Хом'як М. Білим по білому: Жінки у громадському житті України 1884–1939 / Марта Богачевська-Хом'як. – Київ : Либідь, 1995. – 424 с.
2. Коллонтай А. Новая женщина // Новая мораль и рабочий класс / Александра Коллонтай. – Москва : ВЦИК СРККД, 1919. – С. 3–35.
3. Матвієнко С. Берег літератури / С. Матвієнко // Коментар. – 2004. – Березень. – № 3(5). – С. 14.
4. Могилянський М. Честь. Вбивство : вибране / Михайло Могилянський. – Київ : ВЦ Академія, 2015. – 208 с.
5. Петровський-Штерн Й. Анти-імперський вибір. Постання українсько-єврейської ідентичності / Йоханан Петровський-Штерн; пер. з англ. П. Грицак, М. Климчук. – Київ : Критика. 2018. – 432 с.
6. Поліщук В. «Я життя так безмежно люблю...» (Раїса Троянкер та її поетична автобіографія) / Володимир Поліщук // Троянкер Р. Поезії. – Черкаси : вид. Чабаненко Ю., 2009. – С. 5–61.
7. Троянкер Р. Поезії / Раїса Троянкер; упор., авт. передм. В. Поліщук. – Черкаси : вид. Чабаненко Ю., 2009. – 242 с.
8. Bourdieu P. L'illusion biographique / P. Bourdieu // Actes de la recherche en sciences sociales, 1986. – № 62(1). – P. 69–72.
9. Woolf V. Professions for women [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://genius.com/Virginia-woolf-professions-for-women-annotated>.

Стаття надійшла до редакції 23.06.2018.

INFLUENCE OF IDEOLOGICAL CONSTRUCTS ON THE FEMALE WORKS (ON THE MATERIAL OF R. TROYANKER'S LYRIC POETRY)

Snizhana Zhygun

The article deals with the analysis of the Ukrainian-Jewish poet Raisa Trojanker's works in the aspect of the author's attempts to get rid of the pressure of the patriarchal construct of Angel in the house and the Bolshevik construct of the "new woman." It is noted that the poetess reveals the subject of professional involvement of women, in the context of the "the new woman" ideas: her characters study at pedagogical courses and at institutes, work at the plants, liquidate illiteracy and dream to fulfill a Five-Years Plan in four years. The ideas of the new woman also impacted on the Troyanker's representation of love: without idealization and sentiment, not limited to its emotional sphere. Troyanker's attempt to express the female perception of sex caused a sharp resistance of that time society, but these texts were lost, except for the verse "The Grass Drooped".

This verse is interesting not only by its emotional frankness, but also by the fact that the author managed to get out of the influence of "Angel in the house" and "new woman", estimating the described pictures from her own point of view, no looking at the norms of patriarchal or new morality.

Difference in the voices of the "new woman" and the real woman of the second decade of the 19th century are most of all notable in the theme of motherhood embodied in the verses: "Days of Expectation", "Evening", "My Father Has Banished and Damned Me", "On the tenth anniversary", "The First Victory", "Birth of the Poet". The interesting feature of R. Troyanker's artistic world is that the boundary between the personal, the real and the ideological structure consolidates also different gender roles: the lyrical character reproduces the feminine behavior in the poems about the daughter and the masculine one in the poems about the son, who embodies the militarized demand of the epoch.

Exit beyond the influence of ideological constructs is also shown in verses "On the Tenth Anniversary" and "Birth of the Poet", in which the lyrical character, respectively, protects motherhood from "new women", as well as her right to creativity from any encroachment.

It is noted that Troyanker felt the pressure of the patriarchal and new ideas that hindered to write and to publish her works, prevented to tell her own word until she had succumbed to them entirely, having created the collection of patriotic lyrics during the Second World War.

Key words: *patriarchality, "new woman", female lyric, femininity.*

ВЛИЯНИЕ ИДЕОЛОГИЧЕСКИХ КОНСТРУКТОВ НА ЖЕНСКОЕ ТВОРЧЕСТВО (НА МАТЕРИАЛЕ ЛИРИКИ Р. ТРОЯНКЕР)

Снежана Жигун

В статье анализируется влияние патриархального и большевистского конструктов допустимого образа феминности на творчество поэтессы 1920-х годов Р. Троянker. Цель исследования — продемонстрировать, что готовые конструкты препятствуют выражению реального индивидуального опыта. Продемонстрировано, что Р. Троянker успешно одолевала влияние патриархального конструкта хранительницы домашнего очага, но попала под влияние конструкта «новой женщины» А. Колонтай. Последний определил раскрытие темы эмансипации и труда, частично повлиял на изображение любви и материнства. В теме творчества наблюдаем освобождение поэтессы от идеологического влияния. Утверждение ее права на творческую самореализацию.

Ключевые слова: *патриархальность; новая женщина; женская лирика; феминность.*